

ČAJ



Pro chvíle pohody

ZÁŘÍ 2011

Časopis Autorů Jičínska

(Myslivecký pes)
To mě láká, to mě láká,
počíhat si na pytláka.
Pytlák honí zvířata,
roztrhnu mu kat'ata!

(UKÁZKY z připravovaného psího leporela)

IVONA BŘEZINOVÁ

60

Vážený čtenáři,

je září a „na jičínském rynku frčí festival“,
jak zpívá Rehečské kvarteto
ve své písni, a tak i zářijový ČAJ je festivalově pohádkový.
Jsem rád, že pozvání do naší ČAJOVNY přijala
rytířka Řádu krásného slova
paní spisovatelka IVONA BŘEZINOVÁ,
která nám představuje svoje „PSÍ LEPORELO“,
ale i „TAJEMNÝ VZKAZ V TENISÁKU“.

Pohádkářku našeho spolku ILONU PLUHAŘOVOU
jsem vyzpovídal. Přiznala se, že
„K PSANÍ POHÁDEK JSEM PŘIŠLA JAKO SLEPÝ K HOUSLÍM“.

O další pohádkový „nášup“ se postarali
BOHUMÍR PROCHÁZKA se svojí starší pohádkou
„O ŽELÍZKOVI“
a ZLATA ZÁKOUTSKÁ přidala ze svých bohatých vzpomínek
„JEDEN ZÁŽITEK ZE ZOO“.

No a na úplný závěr najdete i pozvánku
do slovenského Martina, kde se koncem září
uskuteční již 8.ročník
MARTINSKÉ POETICKÉ JESENĚ!

Mějte se pohádkově
a určitě si nenechte ujít
FESTIVÁLEK!
Letos se koná v Jičíně od 7. do 11.září !

Váš Václav

ČAJ pro chvíle pohody

č.60 , září 2011, ročník X

Vydáno 5. září 2011 v Nové Pace

Redakce: Václav Franc, K Hájků 1724, 509 01 Nová Paka

Grafická úprava titulní strany Jozef dŘevník Borovský

Interní tiskovina LISu

TEXTY NEPROŠLY JAZYKOVOU ÚPRAVOU!

HOST ČAJE:



Ivona Březinová (1964)

“Psaní je ta nejlepší hra, jakou znám. S každou knihou jsem někým jiným a zažívám situace, které bych jinak nezažila.”

Narodila se v Ústí n.L., kde vystudovala gymnázium a Pedagogickou fakultu, obor český jazyk – dějepis. Několik let působila jako asistentka na Katedře bohemistiky UJEP. Po mateřské dovolené začala psát knihy pro děti a stala se spisovatelkou z povolání.

V letech 2005 – 2011 externě vyučovala tvůrčí psaní na Literární akademii, soukromé vysoké škole Josefa Škvoreckého, tři roky byla vedoucí katedry a poslední rok též prorektorkou pro uměleckou a ediční činnost. Během šesti let prosadila k vydání šest povídkových sbírek z per svých studentů. Sama je autorkou knih pro děti všech věkových kategorií. V seznamu jejích ocenění figuruje Zlatá stuha, cena Suk-čteme všichni, nominace na Magnesii Literu a zápis na Honour List IBBY. Je také rytířkou Řádu krásného slova.

UKÁZKY z připravovaného psího leporela:

(Pes záchranář)

Zatřásla se celá zem.
Spadl dům a kluk je v něm!
Přiběhnu hned na poplach,
najdu ho i v sutinách.

(Myslivecký pes)

To mě láká, to mě láká,
počíhat si na pytláka.
Pytlák honí zvířata,
roztrhnu mu kaťata!

(Policejní pes)

Done! Honem! Stopa!
Pach z ní ještě stoupá.
Done, stopuj zloděje
do sněhové závěje



Tajemný vzkaz v tenisáku (z knihy Kluk a pes, Albatros 2011)

“Ukaž, co to máš za míček, Césare?” řekl Julin udiveně. “To není tvůj tenisák. Komu jsi ho vzal, co? To se nedělá, brát cizí věci.”

Jo, já vím. Jenže tohle není cizí věc. To je tenisák mý kamarádky z vedlejší třídy. Alfa je moc prima labradorka a ve škole studuje obor vodících psů pro lidi, co nevidí. Alfa se učí, jak vést svou paní po ulici tak, aby nezakopla, aby nikam nespádla, aby ji nic nepřejelo a taky aby nezabloudila do úplně jiný ulice, než kde bydlí. Alfa říká, že je to docela fuška. Ale ji to prý baví. A svou Milu má ráda. Jako já tebe, Juline.

“Tak, Césare! Míček. Dej!”

Dej! už umím. Tady ho máš, Juline. Ale kradenej není. My jsme si ho s Alfou jen vyměnili. Chtěla to, víš? Pořád mi ho o přestávce cpala, tak jsem si ho vzal a dal jí ten svůj.

Julin seděl na posteli a pohazoval si cizím tenisákem. Ale pak se na něj podíval pozorněji a zjistil, že míček je v jednom místě naříznutý. Nehtem zajel do škvíry, cosi nahmatal, podíval se na Césara a řekl: “Podej mi pinzetu. Pinzetu, Césare! Přines!”

Hm, to se ti řekne, pinzetu. Ale co ta pinzeta je, u všech zahrabanejch kostí? Umím ti podat propisku. Propisku bys nechtěl? Brada už mě naučil podávat taky knihu, sešit, penál, nůžky, ty musím opatrně. Přinesu čepici, rukavice, bundu a boty. Dokonce i mobil už umím. A je to teda pěkněj šok, pokud ti mobil zazvoní přímo v tlamě, když ho zrovna neseš. Fuj! Poprvé jsem se tak lekl, div jsem tu věc nespoknul. Ale Brada mě vytrénoval, už se nelekám.

“Césare! Tu pinzetu!”

Nevím, Juline. Pinzetu fakt neumím.

Julinovi se nakonec podařilo do škvíry v míčku vsunout dva prsty. Trochu měl strach, aby ho nechytla křeč, ale zdálo se to být v pořádku. Opatrně, kousek po kousku, cosi vytahoval.

“Tý jo! Co to může být?”

César postřehl v Julinově hlasu napětí a obezřetně se posadil těsně vedle něj. To aby v případě, že by se s Julinem něco dělo, mohl včas zasáhnout.

Julin držel v rukou malý, na několikrát složený papírek.

“To bude asi vzkaz. Nějaká tajná zpráva. Chápeš, Césare? V tom míčku bylo ukrytý nějaký tajemství.”

César vztyčil uši a natočil je dopředu. Ta věc ho opravdu začala zajímat.

Tak už čti, Juline. Ať víme, o co tady jde.

“Je to děsně nadržaný,” zašeptal Julin. “Některý písmena jdou přes sebe. Ještěže je to psaný tiskacíma, jinak bych to asi vůbec nerozluštil.”

Co tam je? To bych třikrát oběhl dům, než ty přečteš jeden vzkaz, Juline. Kdybych aportoval tak pomalu, jako ty čteš, nechaj mě ve škole propadnout zpátky do přípravky.

AHOJ! NEVÍM, KDO JSI, PROTOŽE NETUŠÍM, KE KOMU SE MŮJ VZKAZ DOSTANE. ALE POKUD MÁŠ RÁD PSY, JSI KAMARÁD. MÁM SPOUSTU PROBLÉMŮ. A HLAVNĚ MÁM HROZNÝ STRACH. JMENUJU SE MÍLA.

Julin vzkaz přelétl očima, pak ho konečně přečetl i Césarovi a rozpačitě papírek obrátil na druhou stranu.

“To je všechno?” vyhrkl nechápavě. “Žádná adresa? Nic? A co s tím jako?”

Pohledem zalétl k počítači a z postele se přesunul ke stolu. Myš mu přitom spadla na zem, ale César ji okamžitě sebral a položil na místo.

“Hodný César,” poděkoval Julin. “Zapni. Zapni počítač. Tak, šikovný,” pochválil psa, když ten tlapkou stiskl tlačítko počítače umístěného pod stolem. “Mrknem se, jestli se nám nepodaří něco najít.”

Zadal do vyhledávače několik klíčových slov, ale moc moudrý z toho nebyl.

“Žádná pořádná stopa,” zamumlal zklamaně.

César se při slově stopa napřímil a vyčkávavě se podíval na Julina.

Stopa? Budeme stopovat, Juline? Teprve se to ve škole učíme. Ale zkusit to můžu. Na tom tenisáku je pach mý kámošky Alfy. A taky její Míly. Jenže ta Alfu do školy nevodí. Poznal bych ji po čuchu, to jo. Jenže nevím, kde ji hledat.

“Běžte už spát, vy dva,” zahнала je maminka do postele a nekompromisně jim počítač vypnula.

“Mami? Nemohl bych jít někdy do školy s Césarem?”

“Ještě ne, Julku,” zavrtěla hlavou, když ho ukládala. “Ještě musíš chvíli vydržet. Přece víš, že César se tvým asistentem stane až po závěrečných zkouškách. A bez zkoušek do školy nesmí.”

“Ale já myslel do jeho školy,” namítl Julin. “Podívat se, jak to tam vypadá a tak.”

“Aha. No... třeba by to šlo. Poradíme se s panem Bradou, ano? A táta by tě tam pak odvezl. Ale teď už spi. Oba spěte.”

“Dobrou, mami.”

“Dobrou noc, kluci.”

“Hm, to je fakt divný. Z čeho ten Míla asi může mít strach?” dumala druhý den nad podivným vzkazem z tenisáku Ilča.

“Záhada jak noha,” přidal se Mirek. “Ale proč myslíš, že Míla je kluk? Podle mě je to holka, když má strach.”

“A kluci jako strach nemaj, jo?” odfrkla si Aneta s vysoko zdviženým obočím, jak se snažila o co nejudivenější výraz.

“No, maj. Ale ne tolik,” hájil se Mirek.

“Hahaha,” řekla Aneta přezíravě.

“Počkejte, nehádejte se,” brzdil je Julin. “Radši pojdte vymyslet, co s tím uděláme.”

“Já navrhuju jet večer k psí škole a pořádně to tam okouknout,” ozval se Mirek.

“To by se mi taky zamlouvalo,” přikývl Julin. “Jenže od toho mého karambolu v parku mě mamka samotného nepustí ani na krok. Prej dokud César nedostuduje, musím všude chodit s našima.”

“Tak my tam sjedem sami, co, Mirku?” nabídla se Ilča. “Vezmeme naši Britu, jako že máme zájem, aby taky chodila do školy. A budeme pozorovat, s kým César nejvíc peče. Ten tajemnej míček musí mít od nějakýho svého kámoše.”

“Nebo ho mohl někomu vzít,” připomenul Mirek, ale Julin se Césara okamžitě zastal:

“Náš César nikdy nikomu nic nebere, jasný?”

Nakonec k psí škole jeli všichni. Pan Váša, Julinův tatínek, je naložil do auta i s Britou, a že jim tu školu ukáže.

“Máš míček?” sykl Mirek potichu na Julina.

“Jasně že jo. Nejsem blbej,” vzdychl Julin, když si vzpomněl, jak odpoledne smolili odpověď do tajného úkrytu v tenisáku.

Ahoj Milo. Nevíme, jestli jsi kluk, nebo holka, ale neměj strach. Z ničeho. Napiš nám mail na adresu julinacesar@knihkupectvifantazie.cz a my ti odpovíme. Bratrstvo tenisáku

V psí škole právě končili. César důstojně vyšel ze třídy těsně vedle levé nohy pana Brady, a jak zahlédl svou lidskou smečku, radostně zavrtěl ocasem.

“My si toho našeho studenta dneska odvezeme sami,” vysvětloval tatínek. “Děti se sem chtěly podívat.”

Děti však hlavně sledovaly, s kým se bude César loučit. Jenže ten měl oči a uši jen pro ně.

“Césárku, kde máš kamaráda?” oslovil ho Julin vmlouvavě. “Kamarád! Hledej!”

César radostně popoběhl k Mirkovi, sedl si před něj a pak se zase vrátil k Julinovi.

Tady máš kamaráda, Juline, copak ho nevidíš? Mirek stojí přímo před tebou.

“Julin myslí psího kámoše, Cési,” napomenul psa Mirek.

“Ale mohl bys mu aspoň být vděčnej, že tě označil za kamaráda,” zastal se ho Julin.

“Já přece vím, že César je chytřej,” namítl Mirek polichoceně. “Jen se mu snažím poradit.”

Ilča si jejich dohadování nevšímalá. Vzala si od Julina tajemný tenisák a jakoby nic ho dala do tlamy Britě. V tu chvíli se k nim přiřítla černá labradorka se strnule vztyčeným ocasem. Vycenila na Britu zuby a výhrůžně zavrčela.

Alfo, neblázni, to je kámoška. Sice není od nás ze školy, ale je bezvadná.

Má můj tenisák, Césare. Ten, cos měl mít ty. Dej. Hned. Zlobím se. Moc.

Brito, ten míček je vážně Alfy. Mohla bys jí ho dát, prosím?

Ať si ho třeba sežere. Stejně je už prokousnutej.

Ilča psí hovor se zájmem pozorovala. Ne že by mu rozuměla, ale pochopila, že tajemný tenisák i s jejich vzkazem se právě dostal do té správné tlamy.

“Já myslím, že můžeme jet,” obrátila se na pana Vášu. “Je to tu moc hezké,” řekla ještě s pohledem do otevřených dveří jedné třídy zařízené jako obyčejný pokoj a uznale ohodnotila i dvorek s překážkovou dráhou, psí kladinou, žebříkem a několika látkovými tunely. “Ale nedošlo mi, že naše Brita je na školu už trochu stará.”

Ještě ten večer našel Julin ve své schránce mail.

AHOJ. JÁ JSEM MÍLA. MILUŠKA, ALE MÍLA JE LEPŠÍ. JE MI DVANÁCT. PO ÚRAZU NEVIDÍM A MÁM ZE VŠEHO STRACH. ALE UŽ TO BRZY BUDE LEPŠÍ. DOSTANU VODICÍHO PSA ALFU. ZA MĚSÍC DĚLÁ ZKOUŠKY. A TAKY JSEM DOSTALA NOTEBOOK S HLASOVÝM VÝSTUPEM. ČTE VŠECHNO, CO JE NA OBRAZOVCE. VÁŠ VZKAZ MI PŘEČETLA MAMINKA. BUDU MOC RÁDA, KDYŽ SI ZATÍM BUDEME ASPOŇ PSÁT. MÍLA

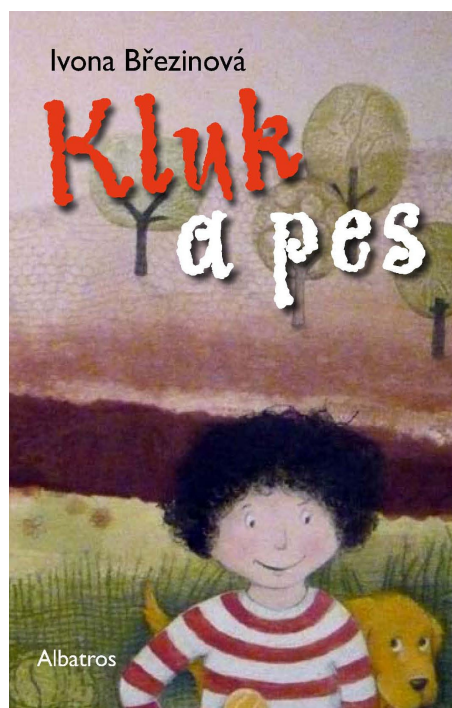
“Tak to bysme měli,” řekl Julin Césarovi hned, jak Míle odepsal, a vesele ho podrbal na krku.

César bleskurychle natáhl přední tlapy dopředu, hlavu dal nízko k zemi a zadek zvedl do výšky.

Taky mám dobrou náladu. Pojd' si hrát. Pojd'. Budeš mi házet tenisák, nebo ponožky? Radši bych ponožky. Líp voněj. Mám ti je sundat, Juline? Už to umím. Brzy ti budu umět i rozvázat tkaničky, rozepnout zip, svléknout bundu i mikinu. To kdybys zase měl v rukou křeče. Tak co je s těma ponožkami? Hrajem!

Ilustrátorkou Psa je Eva Švrčková.
Knihu vydal Albatros v roce 2011.

Autorkou fotografie Ivony Březinové (viz str 3) umělecká
fotografka Monika Váňová, studio M101.



K psaní pohádek jsem přišla jako slepý k houslím

Rozhovor s Ilonou Pluhařovou

Jsi autorkou dvou pohádkových knížek o skřítku Stulíkovi, dá se tedy říct, že jsi pohádkářka. Jak se to tak stane, že člověk začne psát a ještě k tomu pohádky? Inspirovaly tě vlastní děti?

Za pohádkářku se rozhodně nepovažuji, užívat o mně toto označení by byla jistě troufalost. Když se řekne pohádkář, představím si Karla Jaromíra Erbena nebo Boženu Němcovou. Moje literární začátky mají skutečně na svědomí moje děti. Hlavně starší syn. Jako dvouletý byl nezastavitelný diblík, od skřítky k nerozeznání. Když jsme neměli co



číst, tak máma vymýšlela pohádky o skřítkovi Stulíkovi. Za nějaký čas namalovala kamarádka Jarča Velartová i obrázky, aby byl mladý pán se Stulíkem zcela spokojen. Najednou všechno nabralo velký spád, vyšla první knížka, pak druhá.

Nebud' skromná. Vždyť tvého Stulíka znají i polské děti. Jak se Stulík dostal k našim severním sousedům a jmenuje se tam taky Stulík?"

Stulík se dostal k polským dětem v rámci projektu česko - polského přátelství, do kterého se zapojila základní škola v Kopidlně. V rámci této akce jsme připravily s Jarčou Velartovou omalovánky, jejichž text byl přeložen i do polštiny. Jméno skřítky Stulíka a víly Silenky jsme nepřekládali, protože květina stulík je v polštině rodu ženského a naopak silenka rodu mužského.

Knížky sis vydávala vlastním nákladem, jakou máš zkušenost s vydáváním? Zkoušela jsi oslovit nějaká nakladatelství a s jakým výsledkem?

Pár nakladatelství jsme s kolegyní sem tam oslovily, ale musím říct, že tato snaha nebyla nijak výrazná. Vydávání vlastním nákladem vyplynulo ze situace. Ačkoliv mi to dnes nikdo nevěří, první knížku jsem nevydávala s tím, že se stanu spisovatelkou a začnu psát. Zpočátku jsme si s Jarčou říkaly, že jako učitelky vydáme pro své žáčky knížku a dost. Když se mne Olda Suchoradský, tehdy ještě kolega ve škole, ptal, kdy vyjde druhý díl Stulíka, myslela jsem si něco o bláznech. Začátky byly náročné, lze říci tvrdě realistické, vyčerpávající do morku kosti. Občas jsem si říkala, jestli je náš plán s vydáním pohádek v tehdejšímu stavu společnosti vůbec realizovatelný.

A jak se ti dařilo s distribucí knih? Řada lidí dneska říká, že není problém knihu vytisknout (pokud seženeš sponzora nebo vlastní rodině utrheš od úst), ale jak dostat vydané ke čtenáři, to je, zdá se, větší problém. Jak to řešíš ty?

Celá záležitost s vydáním Stulíka byla risk. Část peněz jsem sehnala od firem a institucí, zbytek však musela vydělat knížka sama. Sice jsem věřila v její kvality, ale ... Pochybnosti byly veliké. Navzdory všemu se však právě distribuce knížek stala hnacím motorem, proč jsem se do celého kolotoče zrození další knížky pustila znovu. Okolí přijalo Stulíka velmi vstřícně, pro mne až neuvěřitelná věc. Knihy jsem většinou nabízela sama, systémem z ruky do ruky. Ačkoliv dnes, s odstupem doby a trochou literárních zkušeností, dokážu nahlížet na celé stulíkovské vyprávění kriticky a sama sobě jako autorce bych vytkla spoustu věcí, skřítek Stulík si ke čtenářům našel cestu.

Jak tvoje psaní přijímá rodina? Co manžel a dva synové?

Rodina byla vždycky mou oporou, ať už manžel nebo děti. Za ta léta, co máma cvaká u počítače, každoročně fantazíruje před festivalem Jičín – město pohádky, shání kostýmy a rekvizity, jsou zkrátka trénovaní a zvyklí. Manžel je konstruktér, k mým sférám má celkem daleko (a já k jeho). Když mě ale potká ve dveřích jako vílu, zůstane v klidu. A když ta víla ještě potřebuje, aby jí na kšticí stála třeba paví pera, dojde do dílny pro drát nebo nějaké jiné udělatko a víle splní všechna přání. I ta úplně šílená.

A co ostatní žánry? Poezie nebo próza? Vždyť jsi dvojnásobnou vítězkou Řehečské slepice v próze a humor je ti vlastní. Jak sama říkáš, jsi pro každou špatnost. Vstoupila jsi i na tento tenký led nebo zůstáváš věrná pohádkám?

Okolí už tuto změnu asi zaregistrovalo. Pohádky vystřídaly v mém životě jiné žánry. Společně s Martinem Žantovským a dalšími nadšenci působím v redakční radě čtvrtletníku Kopidlenské listy, píšu povídky a v šuplíku mám řadu zatím nedozrálých srdečních záležitostí. Neříkám však, že pohádky nepíšu vůbec.

Jsi původní profesí zdravotní sestra, ale dokázala jsi vystudovat pedagogickou fakultu, dokonce jsi úspěšná jako autorka literatury faktu (zisk několika ocenění např. na Šrámkově Sobotce, vydala jsi „Farní knihu školy kopidlenké“). Musela jsi mít velkou vůli jít za „svým snem“. Jak těžká cesta to byla, než sis mohla stoupnout před děti na stupínek?

Když se ohlédnu, tak mě napadá, že různé obraty v mém životním směřování nebyly ničím ojedinělým. Vydát Stulíka vlastním nákladem v roce 2007 bylo stejné šílenství jako přihlásit se na pedagogickou fakultu (po roce 1989) bez studia gymnázia. „Jsi cvok!“ slýchala jsem často. Asi jsem. Frázi „Nejde to!“ ale slýchám jen velmi nerada. Vždycky vzpomínám na našeho velepřísného učitele matematiky, který často prohlašoval: „Vždy je jednodušší matematický příklad vyřešit, než dokázat, že skutečně nejde vypočítat.“ V životě to asi platí také.

A inspirují tě zákyně a žáci?

Myslím, že pišícího nadšence inspiruje úplně všechno. Žakovský dav připomínající africkou džungli, pes, který mě každodenně vítá při příchodu domů i slizký slimák nehorázně plenící mou hýčkanou bylinkovou zahrádku.

Jak se vůbec liší dnešní generace dětí od té tvojí generace ještě předlistopadových? Snad neprozradím příliš, když řeknu, že ty jsi vlastně taky tak trochu “Husákov” dítě.

Liší se, bohužel, hodně. Naše generace měla banány a pomeranče jen o Vánocích a toužili jsme i po spoustě dalších věcí. A v tom to asi vězí. Mnohé děti mají všechno, nemají po čem toužit. Těšit se na něco, čeho dosáhnou, když se budu snažit, když budu hodná na rodiče, když budu chodit na brigády, když se zkrátka přičiním. Jenže když se nám děti nečiní, tak je po tom činění, které jsme prožívali tenkrát my, v jejich životě velká díra. Prázdnotu pak často vyplňuje bezduché hraní počítačových her. A aby toho nebylo málo, je tato počítačová zvrhlost jako droga. Návyková, zhoubná, devastující dětskou duši. I když odtáhnete počítačového závisláka na výlet, hrajete s ním hry, ukazujete mu volavky v rybníce, hrajete pro něj divadlo, vymýšlíte všemožné koniny a máte pocit, že se s vámi baví, při první příležitosti, kdy uvidí počítač je vše zapomenuto. Zase by jen civěl a civěl, cvakal a cvakal. Bez záblesku emocí vymění společnost s vámi za počítačovou myš. A to mě trápí. Bohužel boj s počítačem často připomíná boj s větrnými mlýny.

Vyučuješ německý jazyk, lákaly tě cizí řeči nebo máš právě k němčině nějaký jiný vztah?

Za našich školních let cizí jazyky moc nefrčely, až po roce 1989. Němčina je mi blízká, protože moje babička vyrostla v pohraničí a rodiče ji vychovávali dvojjazyčně. Němčinu jsem ale začala studovat až po revoluci. Všichni “-náctiletí” jsme tenkrát měli pocit, že se nám otevírá svět, toužili jsme po cestování a po změnách.

K problematice Němců a našeho soužití s nimi do roku 1945 se dnes sdělovací prostředky často vracejí. Naštěstí patříme oba ke generaci, která nemá vlastní zkušenosti s 2.světovou válkou a všemi událostmi, které se jich bezprostředně dotýkají, ale ty jako historička a učitelka němčiny, jak se na věc díváš s odstupem téměř sedmi desítek let?

Problematika Čechů, Němců a druhé světové války je dodnes, ač se to mnohým nezdá, velmi bolestná. My, Češi, jsme byli obsazeni, napadeni, týráni a spravedlivě jsme válku po boku spojenců vyhráli. Němci to měli a mají horší. Patřit k národu, který systematicky vyvražďoval a utiskoval lidi je těžké. Dokonce tak těžké, že ani dnes, mí jinak dobří kamarádi z Německa, se mnou nechtějí o druhé světové válce vést jakékoliv diskuze. Ani učitelé, ani kdokoliv jiný. O válce se tam sice úplně nemlčí, učí se, že byla, asi trochu jak probíhala. V celém tomto přístupu člověk cítí rozpaky a stud. Po válce se s touto národní duševní krizí Němci vyrovnali tak, že se vrhli do práce a dosáhli tzv. hospodářského zázraku. Rádi by na válku zapomněli. A některým se to i daří. Letos žádali někteří jedinci změny stanoviska našeho státu k Benešovým dekretům, přetřásl se odsun Němců. Přesně v den vypálení Lidic. Dost nechutné.

Proto nemůžeme a nesmíme zapomenout. Měli bychom však zanechat výčitek a rozpočítávání já Němec, ty Čech. Jsme lidi a z celé té hrůzy by měla vyrůst naše společná vlastnost, lidskost.

Takže pro tebe není problém domluvit se minimálně německy. Cestuješ ráda a kde se ti zatím nejvíc líbilo ve světě nebo aspoň v Evropě?

Kdybys měla onu kouzelnou moc jako má skřítek Stulík, kam by ses nejraději podívala?

S němčinou nemám problém, i když jazyk se má udržovat především mluvením, což mi poslední dobou trochu chybí. Cestuji sice ráda, ale trpím na cestovní horečku. Jakýkoliv můj odjezd kamkoliv připomíná hororovou scénu v očekávání konce světa, když se na chvíli vzdám z domova. Jsem ráda všude, kde jsou příjemní lidé. Jednou bych se ráda podívala do Paříže, lákají mě tamní obrazárny.

Vraťme se ale zpátky na zem k nám domů. Víím, že ve třídě máš děti různých národností. Taková je zřejmě i budoucnost naší společnosti, mnohonárodnostní evropská společnost. Nemáš s tím problém, dokážeš si s tím poradit a hlavně neobáváš se, že třeba zase někdy v budoucnosti v souvislosti s krizemi přijde nějaká skupina lidí, která na tom postaví svoji vizi, osloví část společnosti a ... nakonec vííme, kam až to může dojít!?

Příčinu společenských krizí nevidím ani tak v národnosti jako v drzosti jedinců či skupin překračovat zákony, ať už slušnosti nebo dokonce lidskosti, na druhé straně netečnosti zbytku společnosti k takovýmto excesům. Někdy to začíná nenápadně. Malé dítě si dupne, když něco nechce udělat, později si kopne do odpadkového koše, ještě později, pokud ho nezastavíme, přímo do tátovy nohy. Společnost by měla být tak silná, aby dokázala říct jasné “Ne!” a zatrhnout klíčící zvuči hned v zárodku. Bohužel to neumíme. Občas se mi podaří zapnout večer na chvíli televizi. Někdy dávají rádoby zábavný pořad. Ale v čem tkví dnešní pojetí některých komiků? Právě v tom, že překračují hranice slušnosti, mluví vulgárně, chodí otrhaní a myslí si, že právě v tom jsou neotřelí a vtipní. Můj názor je, že bychom je měli z televizních obrazovek vypískat a požadovat vyšší úroveň zábavy. Podle mě nestačí jen přepnout na jiný kanál a nechat je dál dělat to, co není správné. A tak by to mělo fungovat i jinde. V praxi ale člověk naráží na to, že pokud si dovolí veřejně vyslovit svůj nesouhlas, tak je protivný učitel, drzý novinář, otravný rodič či prudící volič. Společnost zkrátka ještě není zralá na to, aby se v ní zvedla vlna nevole v případě, že něco není v pořádku. A kam to může dojít? Doufám, že brzy někam ke dnu, od kterého se budeme moci odrazit a cestou k hladině se neutopíme v tom, co jsme si natropili.

Raději bych náš rozhovor zakončil optimističtěji? Takže se zeptám, jestli už synové mají jasno, čím by chtěli v životě být? Jestli půjdou v tvých šlépějích a pokud by měli nějaké to “umělecké střevo”, jestli bys je v tom podporovala nebo je odháněla?

Moje děti prožívají, doufám, radostné dětství, takže už jsme ve výběru povolání přešli od popeláře, veterináře, automobilového závodníka až po kuchaře nebo zubaře.

Záleží na tom, co se zrovna kolem děje. Nijak neřeším, jestli půjdou v našich šlépějích. Jen jako “dotěrná” matka trvám na tom, aby cokoliv, co si kluci vzpomenou, dělali pořádně. Ráda bych, aby byli natolik chytří a nechali si poradit v situacích, které jsem už zažila a natloukla si při nich nos. Pokud však budou po mě, natlučou si taky. Doufám, že je nebudu nikdy od jejich volby zrazovat a ráda bych oba podpořila. Člověk však předem nikdy neví.

Za rozhovor poděkoval Václav Franc.

O ŽELÍZKOVÍ

BOHUMÍR PROCHÁZKA

Když byla Ondřejovi dlouhá chvíle a neměl si s kým hrát, vymyslel si Želízka. Želízko byl malý železný mužíček, na nohách měl péra. Takže když se trochu rozběhl, klidně vyskočil až na střechu domu nebo dělal tak dlouhé skoky, že byl v tu ránu v Češově. Žil si spokojeně, zejména když bylo hezké počasí. Déšť neměl Želízko rád, protože každé železo v mokru rezaví. A to Želízka bolely všechny jeho železné klouby a vrzaly mu a skřípaly a malý mužíček býval mrzutý, zrovna jako táta, když musel dělat na zahrádce. V dešti se schovával do svého pelíšku a tam si tiše smutnil a vrčel a těšil se, až bude líp.

Ale když mrzlo, to byl ve svém živlu. Odhodil péra, jeho železné nohy, to byly úžasné brusle a Želízko byl ještě rychlejší než na pérách. Jednou se stalo, že zapršelo a pak začalo silně mrznout. Všechna voda na silnicích rázem zmrzla a tak se to klouzalo, že lidi museli chodit po čtyřech jako pejsci, protože pořád padali. A pejsci se s nimi kamarádili, protože lidi k nim takhle měli blíž. Taky na ně tak nekřičeli, protože poznali, jak je ten čtyřnohý život těžký. Želízkoví se to všechno náramně líbilo, projížděl se po Jičíně a s každým si povídal.

Nelíbilo se to ale řidičům, protože žádné auto se nemohlo na tom ledu rozjet, a když se rozjelo, tak se zase nedalo zastavit. Ale nejhůř na tom byly autobusy. Páni řidiči stáli na nádraží, kouřili, nadávali a cestující nadávali taky a už to vypadalo, že se začnou prát, protože potřebovali odjet do Prahy, někteří k tetě, jiní na nákup a pan poslanec Mikan do parlamentu.

Želízko proklíčkoval autobusové nádraží, a když slyšel to bručení a nadávání, viděl, jak na sebe mohou být lidé zlí, rozhodl se jim ukázat, že s dobrou vůlí se zmůže daleko víc. Protože byl kouzelný mužíček, řekl taková zvláštní slova, která si nikdo nemůže zapamatovat, a najednou byl před ním velikánský koš bruslí. Cestující se začali v koši přehrabovat, každý si vybral svou velikost, jen na Adélku žádné brusle nezbyly. Té vyčaroval Želízko nové, krásné bílé s motorkem. Pak se lidi chytili za ruce, Želízko dopředu a ten obrovský had vyjel po silnici, která vypadala jako dlouhatánská klouzačka, ku Praze. Želízko byl sice malý, ale na bruslení tuze šikovný a rychlý, takže jeli jako autobus. Tak rychle, že pan poslanec funěl, až se mu na fousech udělaly rampouchy.

V Sobotce se někteří bruslaři odpojili, jiní se přidali, v Mladé Boleslavi se podával čaj a někteří si udělali na zastávce malou diskotéku. Byla to prima jízda, lidem se líbila a v Brandýse přišel sám pan starosta Želízka pozdravit. Když projížděli pod Pražským hradem, právě se pan prezident koukal z okna, protože si potřeboval odpočinout od prezidentování. Náramně se mu ten dlouhý bruslařský had-autobus líbil. Popotáhl si kalhoty, které mu věčně vylézaly nad kotníky, a vzkázal Želízkovi, ať se staví. Ten rozvezl lidi k tetám a na nákupy, pan poslanec Mikan dojel do parlamentu sám, protože je bývalý sportovec, a vypravil se na Hrad. Vybruslil do kopce, hradní stráž ho pozdravila, protože byl hostem pana prezidenta.

Ten podal Želízkovi ruku a vůbec mu nevadilo, že je studená železná. Pak si sedli a povídali, byly tam chlebíčky a jeden pán jim nalil takové dobré sladké pití. Pan prezident ale počkal, až ten pán odejde, šel do tajného trezoru, kde měl tajnou ledničku, a vyndal odtud vychlazené pivo, jmenovalo se Kryštof a na Hrad ho vozil přímo pan sládek Váša z Nové Paky. Pan prezident se přiznal, že ho někdy to prezidentování moc nebaví a že se těší na léto, až chvíli nebude prezidentovat a pojede na Hrádeček na houby. Ale kde rostou křemeňáky, to Želízkovi neprozradil.

Pak přišel zase ten pán, vůbec nic neříkal, jen se pořád díval na hodinky. Pan prezident nenápadně zastrčil láhev po Kryštofu pod stůl a zeptal se, jakže se jmenuje ten velvyslanec, co má přijít. Pak mrkl na Želízka, ať se nezlobí, a zase mu podal ruku, ta Želízkova byla už docela zahřátá. Jenomže když ho znovu zdravila hradní stráž v Matyášově bráně, poznal Želízko, že mu toho dobrého pití dolévali příliš. Pustil se dolů k Vltavě, ale to vám byla jízda. Jak se ta dobrá kořalka rozležela v hlavě, jel úplně klikatě. Zatačku za zatačkou, takže kdyby tam postavili tyčky, krásně by mezi nimi kličkoval. Díval se na něj jeden pán lyžař, který byl zvyklý všechno jezdit šusem rovně. Díval se, díval a najednou mu došlo – to je ono, takhle bude to lyžování daleko zajímavější.

A tak byl vynalezen slalom na lyžích.

JEDEN ZÁŽITEK ZE ZOO

ZLATA ZÁKOUTSKÁ

Zděndovy třetí narozeniny jsme slavili návštěvou ZOO ve dvoře Králové. To byl, pane, dárek! Výlet na kole přes 50 km a ještě zvířata!

Vyjeli jsme. Táta, máma a kluk na sedátku. Cestou bylo stále na co se dívat a pozorovat. A což teprve v ZOO!

Růžoví plameňáci stáli jako sochy.

Nedaleko se pásli koníci v pyžamu - zebry. Hropot, jak malý pojmenoval hrocha, se potápěl jen mu vyčnívaly šeredné nosní díry a malá očka. Opice vřiskaly a vyváděly jako kluci darebáci. Makak nepozorovaně prostrčil pracku, vlastně skoro ruku a rozvázal mu tkaničku u boty. Opelichaní vlci unuděně leželi a Zděnda se marně sháněl po karkulce. Sbíral peříčka papoušků, holubů a zastrkával si je do vlasů. Cítil se být indiánem.

V dobré náladě jsme došli až k šelmám. pevné klece, zbytky zkrvavených kostí, typický zápach šelem v zajetí. V poslední kleci byl starý lev. Hřívá mu splývala na plece. Netečně seděl a návštěvníky přehlížel. Možná snil o svém království v Africe. Malý kluk myslel, že je "dělaný", tedy vycpaný.

Tatínek se snažil vzbudit pozornost krále zvířat, dokázat, že je živý. Mával rukama, dělal na něj pitvorné obličejy, cenil zuby, vrčel. Lev se mrzutě zvedl a začal v kleci neklidně pobíhat. Ze všech grimas se mu nejméně líbilo krčení nosu a cenění zubů. Asi to chápal jako projev nepřátelství.

Temně mručel, zrychloval tempo a občas sekl tlapou do mříží, jen zadržely. ještě jednou mu tatínek ukázal zuby. Naposled.

Lev se bleskově otočil a gejzír zasáhl překvapeného otce. Počůral ho od hlavy k patě. Začali jsme se smát. Táta zrudl a moc nevoněl. Trochu ostuda. Rychle jsme odešli.

Ani dlouhou cestou na kole lví pach nevyčpěl.

Tato příhoda se udržuje v ústním podání rodinných vzpomínek. Děti si často tatínka dobíraly, jak zlobil psa a dostal zaplaceno.

Martinská poetická jeseň

8. ročník



Turčianska knižnica
v Martine

Žilinský samosprávny kraj, Turčianska knižnica v Martine, literárny klub Duria,
Miestny odbor Matice slovenskej v Martine

Vás pozývajú na

stretnutie literárnych klubov
zo Slovenska, Čiech, Poľska a Maďarska, ktoré sa uskutoční v dňoch

23.9. – 25.9. 2011

Stretnutie sa začína v piatok 23.9.2011 o 15,30 hodine
v Turčianskej knižnici v Martine.

Program Martinskej poetickej jesene:

23.9. 2011

prezentácia účastníkov podujatia

15:30 – literárne popoludnie v Turčianskej knižnici s prezentáciou tvorby
pred martinskou verejnosťou
kultúrny program (vstup pre verejnosť je voľný)

24.9. 2011

návšteva Pamätnej izby Hany Zelinovej vo Vrútkach
prehliadka Vrútok
autorské čítania účastníkov
vychádzka do okolia Piatrovej
prednáška o živote a diele Michala Miloslava Hodžu

25.9. 2011

výmena kontaktov a adres
odovzdávanie materiálov do almanachu
diskusia o práci literárnych klubov a spolkov

Podujatie finančne podporilo Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky